

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE

ul. Szkolna 2 63-000 Środa Wlkp. Tel./fax: 0 61 287 06 40 e-mail: pcprsrodawlkp@pro.onet.pl

SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI

POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE W ŚRODZIE WIELKOPOLSKIEJ
ZA 2016 ROK

ORAZ

OCENA ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ

Opracowanie:

Bernadeta Staszak

Dyrektor

PCPR w Środzie Wlkp.

Środa Wielkopolska, kwiecień 2016r.

WPROWADZENIE

Obowiązek składania corocznego sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie wynika z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Stosownie do zapisów wymienionych ustaw niniejszy dokument zawiera informację o zrealizowanych w 2016 r. zadaniach, w tym sprawozdanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej z efektów pracy, ocenę zasobów pomocy społecznej a także wykaz potrzeb w tym zakresie.

Szczegółowe zadania, za które ponosi odpowiedzialność samorząd powiatowy określają w szczególności wskazane wyżej przepisy prawa a także ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Negatywne zjawiska społeczne a także sytuacje kryzysowe, które dotyczą mieszkańców powiatu średzkiego powodują konieczność podejmowania szerokich działań w oparciu o ponadresortową współpracę podmiotów działających w obszarze polityki społecznej powiatu średzkiego. Skalę problemów obrazują dane zawarte w Ocenie zasobów pomocy społecznej, a w szczególności dotyczące liczby osób korzystających z pomocy i wsparcia PCPR – w 2016 r. wyniosła 2108 osób, a do tego należy dodać ponad dziewięć tysięcy udzielonych porad z różnych obszarów życia społecznego. Realizowane w roku 2016 zadania przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Wielkopolskiej podobnie jak w latach poprzednich oparte były na współpracy z ośrodkami pomocy społecznej, placówkami oświatowymi, służbą zdrowia, policją, sądem, prokuraturą oraz organizacjami pozarządowymi. Taki model realizowania zadań w obszarze pomocy społecznej przynosi wymierne efekty i wpływa na poprawę funkcjonowania społecznego osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Realizacja zadań w roku 2016

I. PIECZA ZASTĘPCZA

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania dziecku przez rodziców biologicznych. Piecza zastępcza prowadzona jest w formie rodzinnej i instytucjonalnej. Sprawozdanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej przedstawia realizowane zadania w 2016 r.

I.1. SPRAWOZDANIE ORGANIZATORA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ Z EFEKTÓW PRACY ZA ROK 2016

W powiecie średzkim zgodnie z Zarządzeniem nr 14/2011 Starosty Średzkiego z dnia 30 września 2011 r. obowiązki organizatora rodzinnej pieczy zastępczej wykonuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Wielkopolskiej. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zwana dalej ustawą określa zadania powiatu w tym obszarze. Zgodnie z zapisem ustawy w PCPR zadania w zakresie pieczy zastępczej realizuje Zespół do Spraw Pieczy Zastępczej.

W roku 2016 rodzinną opieką zastępczą objęto łącznie **47** dzieci w **27** rodzinach zastępczych, w tym **15** dzieci w **3** zawodowych rodzinach zastępczych, w tym: w **1** rodzinie pełniące funkcje pogotowia rodzinnego. W liczbie **47** wychowanków rodzin zastępczych, 31 dzieci pochodzi z

innych powiatów. W roku obejmującym sprawozdanie powstała 1 nowa rodzina zastępcza spokrewniona z dzieckiem, w której umieszczono 1 dziecko oraz 1 rodzina zawodowa, w której umieszczono 2 dzieci. Analiza porównawcza roku 2016 w stosunku do roku 2015 pokazuje, że w 2016r. zmniejszyła się liczba rodzin zastępczych z 30 do 27, zmalała również liczba dzieci w nich umieszczonych z 49 do 47. w szczególności liczba dzieci z powiatu średzkiego z 24 dzieci do 16.

Tabela 1. Liczba rodzin zastępczych i liczba dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej w 2016 r.

Rodzinna piecza zastępcza	Liczba rodzin ogółem	Liczba dzieci w nich umieszczonych	
		Ogółem	w tym z powiatu średzkiego
Rodziny zastępcze ogółem	27	47	16
w tym:			
Rodziny zastępcze spokrewnione	15	20	11
Rodziny zastępcze niezawodowe	9	11	3
Rodziny zastępcze zawodowe	3	16	2
w tym:			
pełniące funkcje pogotowia rodzinnego	1	12	1

Tabela 2. Liczba rodzin zastępczych i liczba dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej w 2015 r.

Rodzinna piecza zastępcza	Liczba rodzin ogółem	Liczba dzieci w nich umieszczonych	
		Ogółem	w tym z powiatu średzkiego
Rodziny zastępcze ogółem	30	49	24
w tym:			
Rodziny zastępcze spokrewnione	16	22	12
Rodziny zastępcze niezawodowe	12	14	5
Rodziny zastępcze zawodowe	2	13	7
w tym:			
pełniące funkcje pogotowia rodzinnego	1	10	6

W 2016 r. rodzinną pieczę zastępczą opuściło 13 dzieci. Tabela 3 prezentuje powody opuszczenia przez dzieci rodzinnej pieczy zastępczej.

Tabela 3. Powody opuszczenia rodzin zastępczych przez wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej w 2016 r.

Powód opuszczenia pieczy zastępczej	Liczba dzieci z rodzin zastępczych
powrót do rodziny naturalnej	2
przekazanie do adopcji	7

przekazanie do innej rodziny zastępczej	0
umieszczenie w placówce opiekuńczo-wychowawczej	1
Usamodzielnienie - ukończenie 18 r. życia	3
ŁĄCZNIE	13

Według stanu na dzień 31.12.2016 r. liczba rodzin zastępczych wynosiła 21, natomiast liczba dzieci w nich przebywających 30. Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin zastępczych i dzieci w poszczególnych gminach Powiatu Średzkiego na dzień 31.12.2016r.

Tabela 4. Rodziny zastępcze w gminach powiatu średzkiego na dzień 31.12.2016 r.

Gmina	Rodziny zastępczych		w tym zawodowe	
	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
Środa Wielkopolska	8	9	0	0
Nowe Miasto n/Wartą	4	7	1	4
Dominowo	1	2	0	0
Krzykosy	3	4	1	2
Zaniemyśl	5	8	1	1
Ogółem w powiecie średzkim	21	30	3	7

Rodziny zastępcze z uwagi na problemy dzieci wymagają specjalistycznego i długofalowego wsparcia i pomocy, w szczególności w zakresie pomocy psychologicznej, reedukacyjnej, rehabilitacyjnej oraz organizowania zajęć terapeutycznych. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej rodziny zastępcze objęte były pomocą koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. W roku 2016 było zatrudnionych dwóch koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, co jest zgodne z zapisem art.77 ust.4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Koordynatorzy złożyli organizatorowi sprawozdanie z efektów swojej całorocznej pracy. Zadania organizatora pieczy zastępczej zostały określone ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, sposób ich realizacja oraz efekty przedstawia poniższe zestawienie.

Tabela 5. Realizacja zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w 2016 r.

Lp.	Zadania określone ustawą o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej	Sposób realizacji przez Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej	Efekty podejmowanych działań
1.	Prowadzenie naboru kandydatów do prowadzenia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka	PCPR - Zespół ds. Pieczy Zastępczej w sposób ciągły prowadzi nabór kandydatów na rodziny zastępcze poprzez: - informacje na stronie internetowej, materiały informacyjne w siedzibie PCPR	W 2016 r. 8 osób zgłosiło gotowość bycia rodziną zastępczą zawodową.
2.	Kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie	Na wnioski kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, posiadającego świadectwo ukończenia	W roku 2016 wydano 10 zaświadczeń kwalifikacyjnych potwierdzających ukończenie szkolenia

	zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinie o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej	szkolenia, organizator rodzinnej pieczy zastępczej ze względu na miejsce zamieszkania kandydata wydaje zaświadczenie kwalifikacyjne według wzoru wskazanego w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 9 grudnia 2011r. (Dz. U. Nr 272, poz. 1609) - w roku 2016 wpłynęło 10 wniosków.	przez kandydatów na rodziny zastępcze.
3.	Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka	W roku 2016 prowadzono szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.	W 2016 r. przeprowadzono szkolenia.
4.	Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo wychowawczej typu rodzinnego	W roku 2016 nie prowadzono szkolenia z uwagi na brak kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki.	W roku 2016 nie przeprowadzono szkolenia.
5.	Zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby	W 2016 r. przeprowadzono szkolenie pn. „ Nauka poprzez zabawę”	Uczestniczyło 33 osób dorosłych i 34 dzieci - uczestnicy zwiększyli swoją wiedzę na temat organizacji czasu wolnego
6.	Zapewnienie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grupy wsparcia oraz rodzin pomocowych	Prowadzono spotkania grup wsparcia dla rodzin zastępczych-odbyło się 12 spotkań po 2 h, spotkania prowadzone były przez psychologa, pedagoga, pracownika socjalnego w formie warsztatów podnoszących umiejętności wychowawcze. Brało w nich udział 24-35 osób. W czasie prowadzonych grup wsparcia odbywały się zajęcia z dziećmi przebywającymi w rodzinnej pieczy zastępczej.	Odbyło się 12 spotkań grup wsparcia, 35 osób podniosło swoje umiejętności i kompetencje w zakresie pełnionych funkcji rodziny zastępczej.
7.	Organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy	Przy PCPR działa Klub Wolontariusza-w roku 2016 – pomoc 2 wolontariuszy przy organizowaniu spotkań dla rodzin zastępczych i opieki nad dziećmi w trakcie tych spotkań.	Zapewnienie pomocy i opieki w trakcie spotkań dla rodzin zastępczych.
8.	Współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi	Organizator współpracował z : - Ośrodkami Pomocy Społecznej - Sądami Rodzinnymi - ze szkołami, do których uczęszczają wychowankowie - placówkami służby zdrowia	Efektom współpracy z ww. instytucjami był: -sprawny przepływ bieżących informacji na temat rodziców biologicznych dzieci przebywających w pieczy zastępczej w celu umożliwienia wychowankom powrotu do domu rodzinnego, wyznaczanie opiekunów prawnych dla dziecka

			<p>w przypadku gdy rodzice biologiczni zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej</p> <ul style="list-style-type: none"> - współpraca z wychowawcami klas, pedagogami i psychologami szkolnymi <p>pozwoliła na pozyskanie informacji o osiągnięciach szkolnych i zakresu współpracy opiekunów zastępczych ze szkołą</p> <ul style="list-style-type: none"> - uzyskanie informacji o stanie zdrowia dzieci i nadzorowanie leczenia medycznego wychowanków.
9.	Prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	Prowadzono poradnictwo i wsparcie psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne, socjalne - praca prowadzona była z rodziną zastępczą zarówno w siedzibie PCPR jak i w miejscu zamieszkania rodziny	Z pomocy skorzystało 27 rodzin zastępczych. Udzielone wsparcie wpłynęło pozytywnie na poprawę wykonywania funkcji rodziny zastępczej.
10.	Zapewnienie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego	Poradnictwo prawne prowadzone było przez zatrudnionego w PCPR Radcę prawnego w ramach umowy cywilno - prawnej (2x w tygodniu) oraz pracownika socjalnego prowadzącego pracę z rodzinami zastępczymi	Zapewniono rodzinom zastępczym dostęp do poradnictwa prawnego.
11.	Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej	Dokonano okresowej oceny sytuacji dziecka przebywającego w rodzinnej pieczy zastępczej- każde dziecko powyżej 3 roku życia poddane zostało ocenie co pół roku, a dzieci poniżej 3 r.ż. oceniane były co 3 miesiące. Oceny przeprowadzone były w zespołach w których uczestniczyli: przedstawiciel Ośrodka Adopcyjnego Pro Familia, pracownicy Zespołu Ds Pieczy Zastępczej, w tym koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, psycholog, pedagog, pracownik socjalny, rodzice zastępczy, rodzice biologiczni nie pozbawieni władzy rodzicielskiej, asystenci rodzin.	Sporządzono 81 ocen sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej.
12.	Prowadzenie działalności diagnostyczno – konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno –pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz	Organizator prowadził działalność diagnostyczno – konsultacyjną w stosunku do rodzin zastępczych jak i kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Wspierał osoby sprawujące rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczę - 27 rodzin zastępczych objętych zostało opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, miały również możliwość uzyskania wsparcia psychologicznego, i pedagogicznego , ponadto uzyskały również informację o placówkach specjalistycznych , w których mogą uzyskać wsparcie psychologiczno – pedagogiczne.	Poprawa funkcjonowania 27 rodzin zastępczych.

	rodziców dzieci objętych tą pieczę		
13.	Przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy sytuacji materialno - bytowej kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka	Dokonano analizy sytuacji materialno - bytowej kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej	Pracownik socjalny w ramach tego zadania przeprowadził 9 analiz sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.
14.	Zapewnianie rodzicom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego	Organizator prowadził specjalistyczne poradnictwo dla rodzin zastępczych: psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne	Wzmocnienie kompetencji 13 rodzin zastępczych oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego.
15.	Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających	Zgłoszono do Ośrodka Adopcyjnego wszystkich wychowanków z uregulowaną sytuacją prawną	12 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną zostało zgłoszonych do Ośrodka Adopcyjnego w Poznaniu. Rodzinę adopcyjną znalazło 7 dzieci. 5 dzieci nie zostało zakwalifikowanych do przysposobienia.
16.	Organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku	Organizator zapewnił opiekę nad dziećmi przez zatrudnienie rodziny pomocowej	W 2016 r. z uwagi na okresowe niesprawowanie pieczy nad dziećmi przez rodzinę zastępczą zawodową pełniącą funkcję pogotowia rodzinnego (z uwagi na zaplanowany wypoczynek) zapewniono opiekę 5 dzieci w 5 rodzinach pomocowych.
17.	Udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i rodzinie prowadzącej rodzinny dom dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej	Organizator udzielał pomocy w ramach: -pracy 2 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, -pracy pracowników Zespołu ds. Pieczy Zastępczej.	- opracowanie i realizacja 45 planów pomocy dla dzieci przebywających w pieczy zastępczej
18.	Udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej, pomoc przy opracowywaniu indywidualnego programu usamodzielnienia	Pracownicy Zespołu ds. Pieczy Zastępczej udzielali wychowankom wsparcia i pomocy przy opracowywaniu indywidualnego programu usamodzielnienia, prowadzili wsparcie w ramach procesu usamodzielniania wychowanków pieczy zastępczej.	Udzielono pomocy 5 wychowankom przy opracowywaniu Indywidualnego Programu Usamodzielnienia oraz wspierano proces usamodzielnienia wychowanków
19.	Rozwój pieczy zastępczej	Opracowano Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w powiecie średzkim na lata 2015-2017. Program określał na 2016 r. limit rodzin zastępczych nowo tworzonych: planowano utworzenie 2 rodzin zastępczych zawodowej, w tym 1 rodziny	-uchwalenie przez Radę Powiatu Średzkiego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Średzkim na lata 2015-2017.

		zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego i 1 rodziny zastępczej zawodowej specjalistycznej. Wyznaczony limit nie został zrealizowany z uwagi na zabezpieczenie potrzeb powiatu średzkiego przez istniejące rodziny zastępcze zawodowe.	(Uchwała Nr VI/31/2015 z dnia 19.02.2015 r.)
20.	Szkolenie pracowników Organizatora Pieczy Zastępczej	<p>Udział pracowników organizatora pieczy zastępczej w szkoleniach i konferencjach:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Szkolenie „Komunikacja z trudnym klientem pomocy społecznej”. 2. Szkolenie „Metody pracy z rodziną biologiczną w środowisku zamieszkania” 3. Szkolenie „Dziecko w pieczy zastępczej – współpraca koordynator z asystentem rodziny”. 4. Szkolenie „Superwizja w interwencji kryzysowej”. 5. Szkolenie „Nauka poprzez zabawę” dla rodzin zastępczych. 	Udział w szkoleniach oraz w superwizjach wewnętrznych zwiększył wiedzę i umiejętności pracowników w zakresie realizacji zadań ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej.

Tabela 6. Wyplacone świadczenia w ramach rodzinnej pieczy zastępczej w roku 2016

Rodzaj świadczenia	Wysokość wydatkowanych środków w zł
1. świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania 47 dzieci umieszczonych w 27 rodzinach zastępczych w wysokości	337 418,23
2. dodatek wychowawczy dla rodzin zastępczych – realizacja zadania z art.46 ustawy z dnia 17 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci – świadczenie dla 43 dzieci umieszczonych w 26 rodzinach zastępczych	138 360,38
3. dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka dla 1 wychowanka rodziny zastępczej zawodowej pochodzącego z powiatu średzkiego	250,00
4. środki finansowe na utrzymanie domu jednorodzinnego dla zawodowej rodziny zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego	7 126,88
5. wynagrodzenie z tytułu zawartych umów dla 3 zawodowych rodzin zastępczych, w tym: 1 pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego, 5 rodzin pomocowych oraz opłacono składki na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy	102 692,71
6. wynagrodzenie osobowe, nagroda jubileuszowa za 35 lat pracy, dodatkowe wynagrodzenie roczne za 2015 r. wraz z pochodnymi oraz odpisem ZFŚS na 2016 r. dla koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	76 234,42

Podsumowanie:

Działania podejmowane w 2016 roku przez Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej miały na celu wsparcie dziecka przebywającego w pieczy zastępczej oraz wzmocnienie rodziny zastępczej w zakresie pełnionych przez nich funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Współpraca organizatora z instytucjami, specjalistami oraz rodzinami zastępczymi umożliwiła dokonanie oceny sytuacji dziecka, jego potrzebach oraz możliwościach rodziny zastępczej w zakresie zaspokojenia potrzeb dziecka, a także oceny co do zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej. W roku 2016 należy zapewnić kontynuację działań, a w szczególności pomoc w ramach grup wsparcia oraz szkoleń mających na celu podnoszenie kompetencji osób pełniących funkcję rodziny zastępczej oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego zarówno zawodowych rodzin zastępczych jak i kadry Zespołu ds. Pieczy Zastępczej.

I.2. Instytucjonalna piecza zastępcza

W systemie opieki zastępczej instytucjonalnej zadanie powiatu realizuje Publiczna Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza w Szlachcinie. W 2016 r. placówka zapewniała całodobową opiekę i wychowanie **19** wychowankom, w tym **1** spoza powiatu średzkiego.

Miesięczny koszt utrzymania dziecka w placówce wynosił 4047,76 zł do 31 marca 2016 r., natomiast od 1 kwietnia 2016 r. koszt utrzymania dziecka wyniósł 4158,77 zł.

I.3. Pomoc dla usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych i placówek wychowawczych

W roku 2016 w ramach realizacji indywidualnych programów usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej przyznano następującą pomoc:

- na kontynuowanie nauki – **17**, w tym: **13** wychowanków z rodzin zastępczych na kwotę **53 160,48 zł**, **4** wychowanków placówek wychowawczych na kwotę **15 145,20 zł**, ogółem wydatkowano **68 305,68 zł**,
- na usamodzielnienie pomoc otrzymał **3** wychowanek placówki opiekuńczo - wychowawczej na kwotę **15 300,00 zł**,
- na usamodzielnienie pomoc otrzymało **4** wychowanków rodzin zastępczych na kwotę **19 800,00 zł**
- na zagospodarowanie pomoc otrzymało **2** wychowanków rodzin zastępczych na kwotę **3 000,00 zł** oraz dla **2** wychowanków placówki opiekuńczo – wychowawczej na kwotę **3 000,00 zł**.

II. Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa i interwencji kryzysowej oraz mieszkań chronionych

W ramach bieżącej działalności PCPR świadczyło usługi dla 2108 osób.

Udzielano informacji i porad z różnych obszarów życia społecznego - ponad **9100 (dziennie ok.31 porad i informacji)**.

Prowadzono terapię rodzinną , wsparcie psychologiczne, pedagogiczne, prawne, pracę socjalną.

Osobom i rodzinom będącym w sytuacji kryzysowej kompleksowej pomocy udzielał Ośrodek Interwencji Kryzysowej z siedzibą w Środzie Wielkopolskiej ul. Lipowa 12 – z pomocy korzystało 476 osób, w tym z pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie – 94 osoby. Prowadzono 2 mieszkania chronione oraz 1 mieszkanie interwencyjne.

III. Doradztwo metodyczne, szkolenia pracowników, kadry socjalnej powiatu średzkiego

Kadra PCPR oraz kadra socjalna powiatu średzkiego korzystała z doradztwa metodycznego między innymi poprzez:

1. Szkolenie „Komunikacja z trudnym klientem pomocy społecznej”.
2. Szkolenie „Metody pracy z rodziną biologiczną w środowisku zamieszkania”
3. Szkolenie „Dziecko w pieczy zastępczej – współpraca koordynator z asystentem rodziny”.
4. Szkolenie „Superwizja w interwencji kryzysowej”.
5. szkolenie dla kadry Ośrodka wsparcia – Środowiskowego Domu samopomocy z zakresu „Umiejętności kształtowania motywacji do akceptowanych społecznie zachowań”, „Kształtowanie nawyków celowej aktywności”.
6. „Prowadzenie treningu zachowań społecznych”
7. Szkolenie „Nauka poprzez zabawę” dla rodzin zastępczych.

IV. Pomoc osobom niepełnosprawnym

IV.1. Ośrodek Wsparcia – Środowiskowy Dom Samopomocy

W ramach zadań z zakresu administracji rządowej usługi społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczy Ośrodek Wsparcia - Środowiskowy Dom Samopomocy. W 2016 r. wsparcie w ramach pobytu dziennego w placówce uzyskało 68 osób - sprawozdanie z działalności przedstawia załącznik nr 2.

IV.2. Zadania realizowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

W roku 2016 realizowano zadania ustawowe z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej finansowane ze środków z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

1) zadania z zakresu rehabilitacji społecznej:

- a) wypłacono dofinansowanie do kosztów uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych dla **107** osób niepełnosprawnych wraz z opiekunami na kwotę **87 519,00 zł**,
- b) **172** osobom dofinansowano zakup przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych na kwotę **156 097,00 zł**,
- c) **4** osobom wypłacono dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny na kwotę **6 670,00 zł**,
- d) **8** osobom wypłacono dofinansowanie do likwidacji barier na kwotę: **25 411,00 zł**, w tym **7** osobom do likwidacji barier architektonicznych na kwotę **22 911,00 zł**, **1** osobie do likwidacji barier technicznych na kwotę **2 500,00 zł**,
- e) dofinansowano koszty działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej w Środzie Wielkopolskiej dla **48** uczestników na kwotę **798 336,00 zł** ze środków PFRON,
- f) dofinansowano zadanie z zakresu sportu, kultury i turystyki dla osób niepełnosprawnych na kwotę **30 000,00 zł** (z dofinansowania korzystało 705 osób),
- f) dofinansowano wspieranie zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej zlecane fundacjom i organizacjom pozarządowym – zawarto **1** umowę z **1** podmiotem na promowanie aktywności osób niepełnosprawnych w różnych dziedzinach życia społecznego i zawodowego na kwotę **10 330,00 zł**.

2) zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej:

- zadanie realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Środzie Wielkopolskiej, PCPR jako Płatnik PFRON wypłacił stypendia stażowe **5** osobom niepełnosprawnym poszukującym pracy nie pozostających w zatrudnieniu na kwotę **23 573,00 zł**.

IV.3. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Na rzecz mieszkańców powiatu średzkiego orzecznictwo w sprawach poza rentowych w stosunku do dorosłych i do dzieci prowadzi Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności. Ogółem złożono 882 wniosków o ustalenie niepełnosprawności.

Tabela 7. Liczba złożonych wniosków i wydanych orzeczeń w 2015r.

Kategoria wiekowa	Liczba złożonych wniosków	Liczba wydanych orzeczeń
- osoby do 16 roku życia	138	136
- osoby powyżej 16 roku życia	744	709

-wydano **163** legitymacji dla osób niepełnosprawnych, w tym osobom przed 16 rokiem życia –

15, po 16 roku życia – 148;
-wydano 338 Kart parkingowych

V. Realizowane programy i projekty, na które pozyskano dodatkowe środki finansowe

V.1. Realizacja pilotażowego programu pn. „Aktywny samorząd” na rzecz osób niepełnosprawnych - wypłacono dofinansowanie na ogólną kwotę 135 911,86 zł, w tym:

MODUŁ I - 58 336,86 zł

- obszar B – 54 470,00 zł (w tym: wydatki inwestycyjne 52 670,00 zł)

- obszar C – 3 866,86 zł (w tym: wydatki inwestycyjne 3 866,86 zł)

MODUŁ II – 77 575,00 zł (pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym)

2. w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- uzyskanie dotacji celowej na sfinansowanie realizacji programu korekcyjno - edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie” w wysokości **4 400,00 zł**,

3. w zakresie rozwoju systemu pieczy zastępczej:

- uzyskano dotację celową na realizację Resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2016 pn. „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej. Środki finansowe w wysokości **20 868,00 zł** zostały przyznane i przeznaczone na dofinansowanie kosztów wynagrodzenia wraz z pochodnymi koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

4. **Środki EFS** - w dniu 29 grudnia 2016 r. została podpisana Umowa nr RPWP.07.02.01-30-0022/15-00 pomiędzy Zarządem Województwa Wielkopolskiego a Powiatem Średzkim reprezentowanym przez Dyrektora PCPR w Środzie Wielkopolskiej na realizację projektu pn. Zwiększenie dostępności do usług społecznych w powiecie średzkim” w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 (WRPO2014+). Wartość całego projektu wynosi **1 605 182,65 zł**, w tym kwota dofinansowania **1 524 923,51 zł**.

VI. Wykaz potrzeb oraz ocena zasobów pomocy społecznej

Diagnoza problemów społecznych w powiecie średzkim oraz ocena zasobów pomocy społecznej wskazuje na główne problemy społeczne : niewydolność opiekuńczo - wychowawcza rodzin z małoletnimi dziećmi, uzależnienia i przemoc w rodzinie, długotrwała choroba i niepełnosprawność oraz starość.

Wobec powyższego zasadne jest kontynuowanie działań wspierających dziecko i rodzinę, prowadzenie usług w zakresie interwencji kryzysowej, podejmowanie działań w zakresie aktywnej integracji w szczególności osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych.

VI.1. ZESTAWIENIE POTRZEB W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ, W TYM SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA 2016 ROK

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa zadania organizatora pieczy zastępczej, w tym w zakresie udzielanych świadczeń dla rodzin zastępczych

oraz wymaganych kwalifikacji pracowników Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Uwzględniając zapisy ustawy, potrzeby dzieci przebywających w pieczy zastępczej oraz przyznane środki na realizację zadania w 2016 roku zdiagnozowano następujące potrzeby w zakresie systemu pieczy zastępczej – według stanu na dzień 31.01.2016 r.:

- 1) doskonalenie systemu wsparcia dla rodzin zastępczych poprzez zwiększenie dostępności do specjalistycznych usług społecznych- pozyskanie środków finansowych na realizację zadania poprzez złożenie wniosku aplikacyjnego w ramach WRPO Działania 7.2 Usługi społeczne i zdrowotne, Poddziałania 7.2.1 Usługi społeczne
- 2) utworzenie nowej rodziny zastępczej zawodowej,
- 3) przeprowadzenie szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Potrzeby finansowe w zakresie pieczy zastępczej zostały przedstawione w formie tabelarycznej. W zestawieniach ujęto potrzeby zgłoszone do projektu planu finansowego przez PCPR na rok 2016, przedstawiono środki finansowe przyznane w ramach uchwały budżetowej na 2016r. oraz minimalne potrzeby na realizację zadania wg stanu na dzień 31.01.2016 r. Kolejna tabela ukazuje kwotę wydatków na poszczególne zadania w roku 2015 oraz minimalne potrzeby na rok 2016.

Zestawienie potrzeb finansowych na realizację zadań w zakresie pieczy zastępczej na 2016r.

Lp.	Rodzaj świadczenia /koszty prowadzenia placówki	Wykaz potrzeb - projekt	Przyznane środki na zadania*	Minimalne potrzeby według stanu na 31.01.2016r.
Rozdział 85204 – rodziny zastępcze				
1	Świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych wraz z dodatkami na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka	474.371,00	387.331,00	390.392,00
2	Środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych	10.000,00	8.200,00	8.200,00
3	Świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	22.000,00	0,00	6.000,00
4	Świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki	8.000,00	0,00	0,00
5	Dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka	14.000,00	7.000,00	7.000,00
6	Świadczenia na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego rodziny zastępczej zawodowej	0,00	0,00	0,00

7	Pomoc na kontynuowanie nauki	70.517,00	63.651,00	63.244,00
8	Pomoc na usamodzielnienie	42.900,00	0,00	26.400,00
9	Pomoc na zagospodarowanie	16.500,00	0,00	10.500,00
10	Wynagrodzenia osobowe pracowników, odpis na ZFŚŚ – 2 etaty	59.371,00	59.371,00	59.371,00
11	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	3.922,00	3.922,00	3.922,00
12	Wynagrodzenia bezosobowe z tyt. zawartych umów zleceń z rodzinami zastępczymi zawodowymi - ogółem środki własne powiatu: 33.708,00 zł . Kwotę minimalnych potrzeb wyliczono przyjmując następujące założenia: - funkcjonowanie jednej rodziny zastępczej zawodowej, w której przebywa 2 dzieci, w tym 1 dziecko z powiatu średzkiego (wynagrodzenie miesięczne brutto 2 000,00 zł, z czego środki własne powiatu wynoszą 1 000,00zł rocznie 12 000,00 zł), - funkcjonowanie jednej rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego, w której przebywa 7 dzieci, w tym 3 dzieci z powiatu średzkiego (wynagrodzenie miesięczne brutto wraz z dodatkiem 4 020,00 zł, z czego wpływy z usług z tyt. ponoszenia przez powiaty oraz współfinansowania przez gminy wydatków na opiekę i wychowanie dzieci umieszczonych w pogotowiu rodzinnym wyniosą 26 532,00 zł, środki własne powiatu wyniosą tylko 21 708,00 zł) - wynagrodzenie dla rodzin pomocowych z uwagi na czasowe nie sprawowanie pieczy zastępczej zawodowej nad powierzonymi dziećmi przez rodzinę zastępczą zawodową pełniącą funkcję pogotowia rodzinnego kwota wynagrodzenia 2 000,00 zł z czego - wynagrodzenie osoby zatrudnionej do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich – 10 000,00 zł (5 m-cy) - wynagrodzenie dla tworzonych rodzin zastępczych zawodowych- 12 000,00 zł (6 m-cy)	96.240,00	72.240,00	96.240,00
13	Składki na ubezpieczenia społeczne, w tym środki własne powiatu 18 244,00 zł	27.250,00	22 973,00	22.973,00
14	Składki na Fundusz Pracy, w tym środki własne powiatu 2 509,00 zł	3.747,00	3 159,00	3.159,00
15	Zakup usług pozostałych	3.500,00	3.500,00	3.500,00
16	Podróże służbowe krajowe	5.004,00	5.004,00	5.004,00
17	Materiały	1.730,00	1.730,00	1.730,00
18	Ogółem rozdział 85204	859.052,00	638.081,00	707.635,00
Rozdział 85201 – placówki opiekuńczo-wychowawcze				
1	Pomoc na kontynuowanie nauki	39.246,00	35.839,00	20.007,00
2	Pomoc na usamodzielnienie	24.966,00	0,00	24.000,00
3	Pomoc na zagospodarowanie	6.000,00	0,00	6.000,00

	Ogółem rozdział 85201	70.212,00	35.839,00	50.007,00
Rozdział 85201 – placówki opiekuńczo-wychowawcze PPOW Szlachcin				
1	funkcjonowanie placówki	832.967,00	823.967,00	832.967,00

* Stany zerowe w kolumnie przyznane środki w rozdziale 85204 wynikają z kwoty przyznanych środków finansowych na realizację zadań, które nie zabezpieczają istniejących potrzeb.

W potrzebach finansowych uwzględniono konieczność utworzenia nowej rodziny zastępczej zawodowej.

BUDŻET PCPR - REALIZACJA WYDATKÓW W 2015 ROKU ORAZ PLAN POTRZEB NA 2016 ROK

Lp.	Nazwa zadania	Wykonanie wydatków w 2015 roku	Wykaz potrzeb – projekt	Przyznane środki na zadania w 2016r.	Minimalne potrzeby według stanu na 31.01.2016r.
1	Rozdział 85201 – Placówki opiekuńczo – wychowawcze (usamodzielnianie wychowanków)	27.988,00	75.378,00	35.839,00	75.378,00
2	Rozdział 85203 – Ośrodki wsparcia - Środowiskowy Dom Samopomocy(zadanie z zakresu administracji rządowej)	755.023,00	911.520,00	712.800,00	911.520,00
3	Rozdział 85204 – Rodziny zastępcze	665.091,00	859.052,00	638.081,00	707.635,00
4	Rozdział 85205 – Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	6.000,00	6.000,00	0,00	6.000,00
5	Rozdział 85218 – Powiatowe centra pomocy rodzinie	646.371,00	684.455,00	684.455,00	684.455,00
6	Rozdział 85220 - Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	286.885,00	293.804,00	293.401,00	293.804,00
7	Rozdział 85321 – Zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności	140.006,00	117.639,00	108.639,00	155.000,00

POTRZEBY W ZAKRESIE DOSKONALENIA ZAWODOWEGO KADR POMOCY SPOŁECZNEJ

Złożoność problemów społecznych i konieczność ich rozwiązywania wymagają systematycznego kształcenia i doskonalenia kadr pomocy społecznej.

W związku z tym planuje się stałe inwestowanie w rozwój pracowników PCPR, doskonalenie metodyki pracy przy wykorzystaniu zasobów własnych oraz podmiotów zewnętrznych.

VI.2. Ocena zasobów pomocy społecznej za rok 2016 dla powiatu średzkiego – załącznik nr 1 do niniejszego sprawozdania.

VII. Struktura organizacyjna i obsada kadrowa PCPR

Struktura organizacyjna PCPR dostosowana jest do realizowanych zadań i aktualnie obowiązujących przepisów prawnych w zakresie funkcjonowania jednostek pomocy społecznej. Organizacja PCPR obejmuje jednostki pomocy społecznej, które w innych samorządach powiatowych działają jako samodzielne jednostki organizacyjne takie jak: Ośrodek Wsparcia-Środowiskowy Dom Samopomocy, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, mieszkania chronione, Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności. PCPR na dzień 31 grudnia 2016 r. zatrudniał 38 osób – 36 etatów, w tym: 16,75 etatu kadra OW-ŚDS, 5 etatów OIK, 2 etaty PZds.OoN, 12,25 etatu pracownicy pozostałych sekcji, w tym realizujący zadania w zakresie pieczy zastępczej, wsparcia dziecka i rodziny, pomocy osobom z niepełnosprawnością. Ponadto dla realizacji określonych zadań zatrudniono 28 osób w ramach umów cywilno-prawnych, w tym 13 członków PZds.OoN, 8 osób w związku z pełnieniem funkcji rodziny zastępczej zawodowej i rodzin pomocowych, obsługa prawna i obsługa bhp. Wynagrodzenia pracowników są niskie i kształtują się na poziomie nieznacznie przekraczającym kwotę aktualnie obowiązującego najniższego wynagrodzenia.

VIII. Podsumowanie

W roku 2016 PCPR realizowało zadania powiatu przy wysokim zaangażowaniu kadry. W celu prawidłowej realizacji zadań powiatu w sferze pomocy społecznej w roku 2017 należy zapewnić odpowiednie środki finansowe zgodnie z zestawieniem potrzeb na 2017 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Wielkopolskiej w roku 2017 kontynuować będzie działania mające na celu włączanie społeczne osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Załączniki:

1. Ocena zasobów pomocy społecznej za rok 2016 dla powiatu średzkiego,
2. Sprawozdanie z działalności Ośrodka Wsparcia - ŚDS,
3. Raport z realizacji w 2015r. zadań programu: „Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015 - 2017”,
4. Raport z realizacji w 2015r. zadań programu: „System Opieki nad Dzieckiem i Rodziną Powiatu Średzkiego na lata 2007- 2015”,
5. Raport z realizacji w 2015r. zadań programu „Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2011 – 2015”,
6. Raport z realizacji w 2015r. zadań programu: Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w zakresie Rehabilitacji Społecznej, Zawodowej i Zatrudniania oraz Przestrzegania Praw Osób Niepełnosprawnych ze szczególnym uwzględnieniu działań w zakresie ochrony zdrowia psychicznego na lata 2009 - 2020.